

Tips, links en info - Taalfases voor nieuwkomers

Versie: maart 2024

De taalstadia of taalfases die nieuwkomers doorlopen, mits er gedegen aanbod is:

*Het duurt gemiddeld 2-3 jaar voordat een anderstalige leerling de dagelijkse Nederlandse taal beheerst en 5-7 jaar tot hij de Nederlandse schooltaal beheerst. De stille periode kan ongeveer 2-6 maanden duren.

Fase 1: Gewenningsfase (stille periode)

In dit stadium leert het kind wennen aan de (Nederlandse) school en aan de klanken van de nieuwe taal. Het kind heeft het nodig zich veilig te voelen, zodat het kan openstaan voor alles wat op hem of haar afkomt. Deze fase wordt meestal ingeleid door de stille periode. Deze periode (die enkele dagen tot enkele maanden kan duren) is het kind bezig met luisteren naar en het in zich opnemen van klanken, intonatie, woorden en zinpatronen. Het is belangrijk dat het kind hier tijd voor krijgt.

Actieve woordenschat: 0 - 50 woorden

Signalen voor ontvankelijkheid in deze fase:

- Het kind kent regels en routines van de groep
- Het kind heeft belangstelling voor andere kinderen, leeft mee en zoekt contact
- Het kind praat in zichzelf in de moedertaal
- Het kind begint te reageren op aanwijzingen in het Nederlands (pak je jas)
- Het kind gebruikt standaarduitdrukkingen (ja/nee/hallo/dankjewel)
- Het kind luistert mee naar verhalen en probeert liedjes mee te zingen.

Passend leerkrachtgedrag:

- Positief waarderen van uitingen in het NL
- Voordoen en meedoen
- Taalhulpvriendje bieden
- Duidelijk spreken ondersteund met plaatjes en gebaren
- Visualiseren!!

Fase 2: Redzaamheidsfase

Het kind heeft het in deze fase taal nodig om zichzelf te kunnen redden, wil contacten leggen en vragen om dingen die hij/zij nodig heeft. Er is een minimum aan woordenschat en taalvormen nodig om zich steeds beter te leren redden in de nieuwe taal.

Actieve woordenschat: 20-1000 woorden

Signalen voor toenemende redzaamheid:

- Het kind kan mensen en dingen om zich heen benoemen
- Het kind maakt behoeften kenbaar door middel van taal
- Het kind beschermt en verdedigt zichzelf middels taal
- Het kind gebruikt 2-3 woordzinnen met veel inhoudswoorden ('man komen')
- Het kind houdt een vaste woordvolgorde vast met vaak werkwoord onvervoegd aan het eind van de zin ('meisje buiten spelen, ik brood eten')
- Het kind gebruikt nog geen lidwoorden, voorzetsels, persoonlijke vnv en meervoudsvormen

Passend leerkrachtgedrag:

- Kernzinnen bieden ("het meisje speelt buiten, de pen valt van de tafel")
- Woordenschat uitbreiden (minstens 10 per dag)
- Meedoen met activiteiten stimuleren en daarin een rijk taalaanbod aanbieden dat het kind uitdaagt tot benoemen en beschrijven

Fase 3: Omgangstaalfase

In deze fase ontstaat steeds meer taalgebruik om handelingen en activiteiten te verwoorden. Het kind gaat steeds meer meedoen en levert een actieve bijdrage aan een gesprek. Het kind leert om steeds beter in te spelen op een situatie en reageert hierop met taal.

Actieve woordenschat: 1000 -1500 woorden

Signalen voor omgangstaal:

- De woordenschat van het kind groeit
- Het kind kan activiteiten benoemen, voorkeur en afkeur uitdrukken in taal
- Het kind kan vooruitlopen op eigen handelen of dat van anderen
- Het kind kan spreken over gebeurtenissen in het onmiddellijke verleden.
- Het kind gebruikt steeds meer 5-6 woordzinnen
- Woordvolgorde gaat variëren maar klopt vaak nog niet ('dan gaat hij die weggooien die bal') -Het kind gebruikt lidwoorden /voorzetsels/ persoonlijke vnv. maar nog met fouten

Passend leerkrachtgedrag:

- Gesprekken in kleine groepjes
- Doorvragen, samenvatten, uitbreiden en positief corrigeren
- Specifieke aandacht besteden aan lidwoorden/voorzetsels/meervoudsvormen en persoonlijke vnv.

Fase 4: Leertaalfase

In deze fase ontstaat er steeds meer taalgebruik voor veelzijdige communicatie. De taal die nu wordt gebruikt is steeds meer geschikt voor het goed kunnen deelnemen aan omgangssituaties in het dagelijks leven.

Actieve woordenschat: 1500 –2500 woorden

Signalen voor de leertaalfase:

- Het kind heeft een grotere woordenschat
- Het kind kan vergelijkingen en kwalitatieve aspecten onder woorden brengen
- Het kind kan volgorde in een proces beschrijven
- Het kind kan gebeurtenissen in de toekomst onder woorden brengen
- Het kind kan oorzaak-gevolgrelaties onder woorden brengen
- Het kind vormt langere zinnen, ook zinnen in zinnen ('toen valde het meisje toen ze op de banaan trapte')
- Het kind heeft nog moeite met werkwoordvervorming, met name bij sterke werkwoorden

Passend leerkrachtgedrag:

- Doorvragen, samenvatten, uitbreiden en positief corrigeren
- Specifieke aandacht besteden aan lidwoorden/voorzetsels/meervoudsvormen en persoonlijke vnv.